

ОБРАЗ МИТЦЯ В ПОЕЗІЇ ЮРІЯ АНДРУХОВИЧА: ДІАЛОГ ІЗ УКРАЇНСЬКОЮ ЛІТЕРАТУРНОЮ ТРАДИЦІЄЮ

Олена Буряк

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології та журналістики
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
вул. Шевченка, 1, м. Кропивницький, Україна
orcid.org/0000-0002-7549-5007

Анотація. У статті висвітлено особливості художнього моделювання образу митця в поезії Юрія Андруховича через призму діалогу з українською літературною традицією.

Ескізно простежено формування образу поета-мандрівника, що ґрунтується на синтезі рис мандрівних дяків доби Бароко, головного героя «Енеїди» Івана Котляревського й образу письменника-пророка, експлікованого життям і творчістю Тараса Шевченка. Вибудовуючи розмаїті інтертекстуальні зв'язки, Андрухович оригінально переосмислює ці варіанти в іронічно-ігровому дискурсі, презентує ліричного героя в процесі вибудовування ціннісної ієрархії, самоосягнення, усвідомлення й прийняття його соціальної ролі медіума між минулим і сучасним, профанним і сакральним.

Авторська модель письменника має алюзійну основу й втілює новий, постмодерністський тип свідомості готової до кардинальних динамічних метаморфоз. Образ поета амбівалентний: підтекстовий діалог із класиками переростає в гостру полеміку щодо ролі, функції митця і мистецтва в суспільстві, а категоричне неприйняття народницьких поглядів поєднується з визнанням потужного впливу мистецтва на людину і соціум, нерозривного зв'язку творчості з життям. Саме тому зухвалій, невгамовний, сповнений юнацьких мрій ліричний герой Андруховича, керуючись принципом свободи як найвищою цінністю, перебуває в епіцентрі бурхливого, сповненого контрастів життя, в безперервному творчому пошуку, в постійному фізичному й духовному русі, вільно переміщуючись у часі й просторі. Образ дороги набуває символічного звучання, втілюючи ідею самопізнання через долання усталених меж, канонів, норм. Самоідентифікація творця відбувається завдяки збагаченню життєвим досвідом, продукованим подіями минулого й сьогодення, яскравими враженнями, поліфонічними емоціями, відкриттям сучасників і людей із минулого.

У віршах зі збірки «Екзотичні птахи і рослини» (1997), зокрема в «Пісні мандрівного студея», представлено новий тип митця, який виражає постмодерністську світоглядно-естетичну парадигму, що вибудовується шляхом заперечення й водночас часткового прийняття національної літературної традиції й спрямована на визначення нових векторів розвитку української культури.

Ключові слова: алюзія, гра, інтертекстуальність, іронія, постмодернізм, мандрівний дяк, маска, ліричний герой, образ поета, українська література.

THE IMAGE OF THE ARTIST IN THE POETRY OF YURIY ANDRUKHOVYCH: A DIALOGUE WITH THE UKRAINIAN LITERARY TRADITION

Olena Buriak

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Philology and Journalism,
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
Shevchenka Str., 1, Kropyvnytskyi, Ukraine
orcid.org/0000-0002-7549-5007*

Abstract. *The article highlights the features of the artistic modeling of the image of the artist in the poetry of Yuriy Andrukhovych through the prism of dialogue with the Ukrainian literary tradition.*

The formation of the postmodernist image of the poet-traveler is sketchily traced, which is based on the synthesis of the features of the wandering clerk of the Baroque era, the main character of Ivan Kotlyarevsky's "Aeneid" and the image of the prophet-writer, explicated by the life and work of Taras Shevchenko. Building various intertextual connections, Andrukhovych originally rethinks these options in an ironic and playful discourse, presents the lyrical hero in the process of building a hierarchy of values, self-realization, awareness and acceptance of his social role as a medium between the past and the present, the profane and the sacred.

The author's model of the writer has an allusive basis and embodies a new, postmodern type of consciousness ready for cardinal dynamic metamorphoses. The image of the poet is ambivalent: the subtextual dialogue with the classics develops into a sharp polemic regarding the role and functions of the artist and art in society, and the categorical rejection of populist views is combined with the recognition of the powerful influence of art on man and society, the inextricable connection of creativity with life. That is why Andrukhovych's daring, restless, full of youthful dreams lyrical hero, guided by the principle of freedom as the highest value, is at the epicenter of a turbulent, full of contrasts life, in continuous creative search, in constant physical and spiritual movement, freely moving in time and space. The image of the road takes on a symbolic meaning, embodying the idea of self-discovery through overcoming established boundaries, canons, and norms. The creator's self-identification occurs through enrichment with life experience produced by events of the past and present, vivid impressions, polyphonic emotions, and the discovery of contemporaries and people from the past.

The poems from the collection "Exotic Birds and Plants" (1997), in particular "Song of the Wandering Spud", present a new type of artist who expresses a postmodernist worldview and aesthetic paradigm, which is built through the denial and at the same time partial acceptance of the national literary tradition and is aimed at defining new vectors for the development of Ukrainian culture.

Key words: *an allusion, a game, an intertextuality, an irony, a postmodernism, a wandering clerk, a mask, a lyrical hero, an image of the poet, a Ukrainian literature.*

Постановка проблеми. У сучасному українському літературознавстві творчість патріарха українського постмодернізму Юрія Андруховича викликає незгасний інтерес, який підживлюється час від часу появою його нових творів, резонансних заяв, інтерв'ю чи повідомленнями про чергову відзнаку.

Поетика митця приваблює дослідників своєю постійною самооновлюваністю, симбіозом іронії, мовної і смислової гри, інтертекстуальності. Центральний у романах і поезіях Андруховича автобіографічний образ митця – потенційно багатий предмет для наукового осягнення, що відкриває нові грані авторського Я, художнього стилю письменника. Продуктивним є вивчення образу творця в різних художніх втіленнях через діалог із національною культурною традицією.

Особливої уваги потребує проблема поєднання іронічного дистанціювання і серйозної культурної рефлексії, через які автор формує оригінальну концепцію митця.

Науковці осмислювали різні варіанти зв'язку Ю. Андруховича з літературною традицією. Т. Гундорова [1] розглядає творчість бу-ба-бістів у складних зв'язках «продовження – заперечення» з українськими класиками, зокрема І. Котляревським і Т. Шевченком – ключовими фігурами історико-літературному процесу. Н. Хомеча [2; 3] вивчає вплив на творчість Юрія Андруховича бурлескно-травестійної традиції, яскраво виявленої в «Енеїді» Івана Котляревського. Н. Зборовська [4] висвітлює художньо-стильову спорідненість митця із футуристом М. Семенком. Р. Семків [5], тлумачачи генезу

українського неоавангарду, зосереджує свою увагу на поетикальних особливостях письма постмодерністів у різних наративних моделях, розглядаючи діалогізм як основний принцип взаємодії з культурою, а також аналізує художні варіанти образу поета. У монографії Л. Донченко [6] один із розділів присвячено аналізу динаміки змін оповідних стратегій митця.

Задані літературознавцями вектори вивчення багатовимірною образу митця, ключового у творчості Андруховича, визначають завдання нашої студії, спрямованої на увиразнення художньої рецепції світоглядно-естетичних орієнтирів поета в інтертекстуальному контексті.

Мета нашої розвідки – визначити через призму взаємодії з національною літературною традицією особливості моделювання образу митця в поезії Юрія Андруховича.

Об'єкт дослідження – вірші Ю. Андруховича з книги «Екзотичні птахи і рослини» (1997) та поезія «Різдвяні вакації» з антології «Бу-Ба-Бу: Т.в.о/...ри» (1995). **Предмет дослідження** – образ митця в інтертекстуальному вимірі, створеному через алюзії на мандрівних дяків, головного героя «Енеїди» І. Котляревського, творчу особистість Т. Шевченка.

У прозі й поезії одного з найпопулярніших сучасних українських письменників образ митця закорінений в національну культурну традицію – підґрунтя його світоглядно-естетичної позиції й багатого джерела форм його художнього оприявлення.

У «Пісні мандрівного спудея» оригінально втілено один із найпопулярніших у світовій літературі мотив «митець і мистецтво» у конкретизованому варіанті «поет і поезія». Автор презентує світоглядно-естетичні орієнтири сучасного творця осмислюючи роль і місце поезії в житті людини і суспільства через типовий, за твердженням Р. Семківа (а з ним солідарні багато науковців), для Андруховича образ: «центрального фокалізатор будь-якої нарації в романах (та й поезії) Ю. Андруховича є геніальний митець, що спостерігає дійсність довкола себе, відбуває митарства чи й навіть мандрує до метафорично окреслених потойбіч, творить і рефлексує про процес творення. Інтенсивність нарцисистичного самозамилування персонажів така яскрава, що ми могли б визнати

інтенції автора взагалі романтичними, проте вказані персонажі також послідовно не лише маргінальні та аморальні (з точки зору конвенційної моралі), а й часто клять зі свого покликання...» [5, с. 78].

У назві твору визначено його жанр – пісня. Авторське уточнення: «...*мандрівного спудея*» – ретроспективна алюзія на творчість мандрівних дяків, «спудеїв» (студентів) духовних академій, які у XVIII ст. заробляли гроші на канікулах і водночас розважалися мандруючи містами і селами із виставами, віршами, піснями.

Ця алюзійно-жанровизначальна назва твору виконує важливі функції у втіленні авторської ідеї: У такий спосіб передусім наголошується на зв'язку з національною традицією віршотворення й акцентовано на характеристиці, віці (рівні зрілості) ліричного героя: спудей – молода творча людина, котра перебуває на етапі свого становлення. Л. Донченко, характеризуючи формат взаємин Ю. Андруховича із читачем (живе спілкування під час зустрічей, вечорів, презентацій в Україні і Європі, співпраця з рок-гуртами), зауважує, що митець продовжує традиції «своїх попередників – “барокових” мандрівних дяків чи лицарів-трубадурів» [6, с. 180].

Назвою поезії визначено й потенційну аудиторію – вуличний натовп, різний за віком, соціальним статусом, рівнем освіченості.

Задана заголовком іронічно-грайлива тональність твору увиразнює всі ці художні смисли.

Образ поета-блукальця має автобіографічне підґрунтя й різні художні втілення в поезії Андруховича, зокрема в збірці «Екзотичні птахи і рослини» це менестрель, мандрівний актор («Елегія післяноворічного ранку»), астролог («Астролог»), зайда, казкар («Казкар»), мартопляс («Романс мартопляса», «Благання мартопляса»). Поєднання іпостасі поета-мандрівника з іншими ролями, наприклад, алхіміка («Алхімія») продукує магічно-казковий романтичний ореол:

*В реторті вариться коктейль –
твоя й моя першооснова,
якої давній менестрель
шукав із музики і слова, –*

в реторті вариться коктейль [7, с. 9].

Перифрази «Я – Фауст, Гамлет, Вільгельм Тель!» [7, с. 9] актуалізують драма-

тичне начало, надаючи привабливої багатомірності образу. Подібне поєднання іронічного й драматичного пафосів спостерігаємо і в «Благанні мартопляса»:

*«По гострім путівцю, мов по мечу,
До ваших жител радісно прийду
І невблаганну зірку засвічу...»* [7, с. 11].

Слово «мартопляс» означає «вітрогін», «жевжик», а застаріле його значення – «фокусник», «акробат», «блазень» [8, с. 9]. Така номінація митця робить його образ суголосним з образом мандрівних дяків, тому несподіване в цьому контексті порівняння «мов по мечу» і фаталістична нота епітета «невблаганну зірку» створює оксиморонний ефект, стираючи межі «веселе – серйозне». Образ поета, представлений у такому емоційно-почуттєвому діапазоні, набуває рис універсальності, всеосяжності, виходить за межі приземленої буденності.

«Пісня мандрівного спудея» – це уявний діалог, звертання ліричного героя до своїх творів, ревізія своїх цілей усвідомлення, досягнення себе як митця. Якщо він – мандрівний спудей, то його твори – «веселі чортенята» [7, с. 4], бешкетливі, химерні, несподівані, недосконалі. Самоозначення «я ваш отець» [7, с. 4] актуалізує асоціативне поле в релігійному лексико-семантичному контексті, в результаті цього відбуваються карнавальні метаморфози, виникає оксиморонний ефект: ліричний герой, котрий навчається в духовній академії, грішить, пускає на волю «веселих чортенят».

У «Різдяних вакаціях» – поезії, яка опосередковано апелює до феномена мандрівних дяків, образ маленьких чортенят експлуатується автором як символ свободи, втечі ліричного героя із прагматичного, скутого нормами і правилами світу:

*агов мої маленькі чортенята
братове до вогню мене прийміть
я виміняв на вітер срібло й мідь
отож гайда за діло чарувати* [9, с. 25].

Образ безпритульного поета-блукальця («Ще ходиш попідтинню в городян, / і віршею вінишуєш, і ночуєш / на теплій лаві...» [9, с. 26]) прочитується і як алюзія на мандрівного філософа-поета Г. Сковороду, для котрого свобода була неоціненою, важливішою за будь-які матеріальні блага. Андруховичів герой постає в образі Енея: «Та знов мандруєш, сам собі Еней, / прославши віршу,

наче вишиванку...» [9, с. 26]. Ця національно маркована художня іпостась митця вписує його в український культурний контекст і, відповідно, категорія свободи набуває статусу найбільшої цінності українців в історичному вимірі.

Н. Зборовська пов'язує з образом Енея актуалізацію мандрівного мотиву: «мандрівний мотив як романтична пристрасть до невідомих світів з'являється в Юрія Андруховича вже у перших його поетичних збірках..., ліричний герой ідентифікує себе з безтурботним блукальцем Енеєм» [4, с. 102].

Т. Гундорова вважає, що постмодерністів взагалі приваблює «архетипний характер Енея як блукальця та вічного мандрівника» [1, с. 46].

Мандри, дорога завжди асоціюються в поезії Андруховича зі свободою – необхідною умовою повноцінної реалізації митця. Саме тому концепт свободи має різні форми вираження: свобода руху у просторі помножується на вільні переміщення в часі: («Ми кудиш надовго щезли / Двісті років? / Триста років?») [7, с. 14]. Відтак образ творця набуває амбівалентних рис, його позапросторовість, позачасовість, вічність («десь отам, / між ренесансом і бароко...» [7, с. 10], «тут, в епіцентрі іржавих дротів і епох...» [7, с. 38]) поєднуються із конкретикою моменту – «саме тут і саме сьогодні» [7, с. 30].

У «Пісні мандрівного спудея» на імпліцитному рівні вибудовується уявний дискусійний діалог ліричного героя-митця, котрий робить ревізію своїх завдань, із класиками, які вважали своєю метою служити народу, «перти плуга на полі людського поступу», формувати національно свідому особистість. Т. Гундорова називає Т. Шевченка «однією з основних постатей у діялозі українських авторів-постмодерністів» [1, с. 50], адже народницька модель, яку заперечували постмодерністи, «вибудовувалася навколо міту про Шевченка як Батька й пророка національного письменства» [1, с. 46].

У цьому алюзічному історико-літературному контексті образ «веселих чортенят» опозиційний до Шевченкових «дум» – образу, що яскраво ілюструє соціоідеологічну загангажованість поета: «В Україну ідіть діти, нашу Україну» [10]. «Думи» вписують творчість в суспільно-історичний часопростір не тільки через ідейно-тематичну визначеність

творів, а й опосередковано через значущий в житті суспільства образ кобзаря – їхнього виконавця.

Різноплановий пафос «Пісні...» актуалізується за законами постмодерністської парадигми, де стерта межа між опозиціями, переходить між різними емоційними тональностями непомітні: хоча домінує іронічний пафос, проте інколи він переростає в романтичний, який знову стає предметом іронії.

На переконання ліричного героя, поезія повинна вражати, викликати емоції, пробуджувати почуття, чарувати:

*І постарайтесь, я вас дуже прошу,
щоб явір тихі сльози витирав (Тут і далі
виділення наше. – О. Буряк),*

*щоб небо, нахилившись, наслухало,
щоб завше був натхненний соловій...*
[7, с. 4].

Ця думка «отця» «веселих чортенят» балансує на межі «серйозне – іронічне»: складно стверджувати, він говорить серйозно чи сміється над класиками, зокрема сентименталістами, які мали на меті розчулити, довести до сліз читача. Експлуатуючи спрофановані фольклорні образи: явір, соловій, Андрухович створює пародію на стереотипну поезію.

Поет наголошує на нерозривному зв'язку поезії з життям у його розмаїтті й контрастності. При цьому автор апелює до традицій освіти в духовних академіях, де серед інших наук викладалися риторика й поетика, студентів вчили віршувати. Один із методичних прийомів, що застосовували викладачі на початковому етапі, – написання текстів на основі використання запропонованого набору рим, серед яких збаналізована частим вжитком рима «кров – любов». Саме її Юрій Андрухович алюзійно згадує в «Пісні...» заперечуючи герметичну, штучну поезію, літературу для літератури:

*З-під свити я вас випущу на світ –
туди, де кров з любов'ю черляються,
де пристрастей і пропастей сувій...*
[7, с. 4].

Цей приклад підтверджує думку Р. Семківа: «Мову авангарду, у певних його виявах, можна назвати тавтологічною: він повторює кліше та звороти попередньої епохи, проте викривлює їх і, у той спосіб, висміює та заперечує» [5, с. 75].

Тільки життя може бути невичерпним джерелом справжнього натхнення й справжньої поезії:

*Або в поля, як на зелену прошу –
читати вірші травам і вітрам!.. [7, с. 4].
З риторик і поетик академій –
гайда на площу, як на дно ріки! [7, с. 4].*

Означений у поезії світоглядно-естетичний орієнтир суголосний міркуванням Андруховича в його есеї «What Language Are You From: Український письменник поміж спокусами тимчасовості»: «... письменник має до діла з марнотою марнот. Саме в ній він повинен почуватись як риба у воді, в цій мінливій тимчасовій конкретиці, в її, конкретики, кон'юнктурі. Що пильніша увага письменника до тимчасовості, до всіх її найдрібніших деталей... то більше шансів у тимчасовості долати власні межі» [11, с. 51].

Юрій Андрухович не оминув у «Пісні мандрівного спудея» і вічної проблеми конфлікту поколінь, традиції і новаторства:

*Підслухані у вирі цілоденнім,
ті рими – вчителям наперекір
(у вчителів, здається, перекір)! [7, с. 4].*

«Перекір» (перекур) – алюзія на відомий побутовий суржиковий фразеологізм («нервово курить в кутку»), що в іронічному тоні подає вічний конфлікт «батьки і діти» в літературі, оприявнюючи ставлення постмодерністів до класиків.

Поезія повинна бути актуальною: «Хвалу воздавши часові зухвалу», універсальною, для «звірят і пастухів» – постмодерністський орієнтир на масового й елітарного читача представлений в іронічній формі.

Таким чином «Пісня мандрівного спудея» Ю. Андруховича – своєрідний маніфест поета-постмодерніста.

Образ поета у віршах Юрія Андруховича моделюється через діалог з українською літературною традицією, зокрема творчістю мандрівних дяків, І. Котляревського, Т. Шевченка. Такий алюзійний симбіоз ефективно працює на створення амбівалентного образу письменника, який, із одного боку, піддає нещадній ревізії народницькі цінності, десакралізує образ митця-національного лідера, що формує суспільну свідомість, а з іншого, стверджує потужний вплив поезії на людину й соціум. Амбівалентність поета визначається і його стосунками з часом і простором: митець перебуває у вічності і в моменті, поза сферами буденності і в конкретному місці.

Звертання до традиції мандрівних дяків увиразнює мотив свободи як вільного фізичного й духовного руху, занурення у вир життя, відкритості до світу в його розмаїтті.

Митець, як і шевченківський перебендя, виконує функції медіума між божественним і профанним, минулим і сучасним, але при

цьому саморефлексія ліричного героя відбувається в іронічно-ігровому ключі.

Образ митця в поезії Андруховича засвідчує тяглість української літературної традиції через живий, часто полемічний діалог із нею, в результаті якого відбувається переосмислення ролі і завдань творця, переформатування взаємин мистецтва і суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гундорова Т. Прощання з класикою. *Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн = The Post-Chornobyl Library. Ukrainian Literary Postmodernism* / Укр. наук. ін-т Гарвард. ун-ту, Ін-т критики. Київ : Видавництво «Часопис “Критика”», 2005. С. 43–56.
2. Хомеча Н. Еней на межі ХХ – ХХІ століть: Іван Котляревський та Юрій Андрухович. *Актуальні проблеми сучасної філології. Літературознавство* : збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. ХІХ / ред. кол. Я. О. Поліщук [та ін.]. Рівне : РДГУ, 2010. С. 93–106.
3. Хомеча Н. Діалог епох: українське барокко і постмодернізм (“Екзотичні птахи і рослини” Ю. Андруховича). *Слово і час*. 2003. № 11. С. 59–64.
4. Зборовська Н. Постмодернізм Юрія Андруховича у дзеркалі футуризму Михайля Семенка. *Зборовська Н. На карнавалі мертвих поцілунків. Феміністичні роздуми*. Львів : Літопис, 1999. С. 99–107.
5. Семків Р. Творчість Юрія Андруховича у контексті стильованих пошуків української літератури кінця ХХ ст. Після постмодернізму? URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/293c85d6-3f3d-4b3d-947e-c054a0dd06eb/content> (дата звернення 10.01.2025).
6. Донченко Л. Динаміка наративних стратегій Юрія Андруховича. Донченко Л. Художні моделі національної ідентичності: монографія. Київ : КНТ, 2014. С. 180–185.
7. Андрухович Ю. Екзотичні птахи і рослини. Видання 2-ге. Івано-Франківськ : Видавництво «Лілея-НВ», 2002. 111 с.
8. Мартопляс. Словник : портал української мови і культури. URL: <https://slovyk.ua/index.php?swrd=мартопляс> (дата звернення 31.01.2025).
9. Андрухович Ю. Різдваїні вакації. Бу-Ба-Бу: Т.в.о/.../ри. Львів : Каменярь, 1995. С. 25–26 (Бібліотека міжнародної школи україністики. Сер. «Кінець тисячоліття»). URL: <https://file.lib.in.ua/pdf/andrukhovych-bu-ba-bu-tvo-ry.pdf> (дата звернення 31.01.2025).
10. Шевченко Т. Думи мої, думи мої... УкрЛіб: бібліотека української літератури. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=735> (дата звернення: 19.01.2026).
11. Андрухович Ю. What Language Are You From: Український письменник поміж спокусами тимчасовості. Андрухович Ю. Диявол ховається в сирі : Вибрані спроби 1999–2005 років. Київ : Видавництво «Часопис “Критика”», 2006. URL: <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000019026> (дата звернення: 20.01.2026).

REFERENCES

1. Hundorova, T. (2005). Proshchannia z klasykoiu [Farewell to the classics]. In T. Hundorova, *Pisliachornobylska biblioteka. Ukrainskyi literaturnyi postmodern = The Post-Chornobyl Library. Ukrainian Literary Postmodernism* (pp. 43–56). Vydavnytstvo «Chasopys “Krytyka”». [in Ukrainian].
2. Khomecha, N. (2010). Enei na mezhi XX–XXI stolit: Ivan Kotliarevskiy ta Yurii Andrukhovych. In Ya. O. Polishchuk (Ed.), *Aktualni problemy suchasnoi filolohii: Literaturoznavstvo* (Vol. 19, pp. 93–106). Rivnenskyi derzhavnyi humanitarnyi universytet. [in Ukrainian].
3. Khomecha, N. (2003). Dialoh epokh: Ukrainske barokko i postmodernizm (“Ekzotychni ptakhy i roslyny” Yu. Andrukhovycha). *Slovo i chas*, (11), pp. 59–64. [in Ukrainian].
4. Zborovska, N. (1999). Postmodernizm Yuriiia Andrukhovycha u dzerkali futuryzmu Mykhailia Semenka [Yuri Andrukhovych’s postmodernism in the mirror of Mykhailo Semenko’s futurism]. In N. Zborovska, *Na karnavali mertvykh potsilunkiv: Feministychni rozdumy* (pp. 99–107). Litopys. [in Ukrainian].
5. Semkiv, R. (n.d.). Tvorchist Yuriiia Andrukhovycha u konteksti stylovanykh poshukiv ukrainskoi literatury kintsia XX st. [The work of Yuri Andrukhovych in the context of stylistic explorations in Ukrainian literature at the end of the 20th century]. *Pislia postmodernizmu?* Retrieved from: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/293c85d6-3f3d-4b3d-947e-c054a0dd06eb/content> [in Ukrainian].
6. Donchenko, L. (2014). Dynamika naratyvnykh stratchii Yuriiia Andrukhovycha [The dynamics of Yuri Andrukhovych’s narrative strategies]. In L. Donchenko, *Khudozhni modeli natsionalnoi identychnosti: monohrafiia* (pp. 180–185). KNT. [in Ukrainian].

7. Andrukhovych, Yu. (2002). Ekzotychni ptakhy i roslyny [Exotic Birds and Plants'quot]. (2nd ed.). Vydavnytstvo «Lileia-NV». [in Ukrainian].
8. Martoplias. (n.d.). In Slovnyk: Portal ukrainskoi movy i kultury. Retrieved from: <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=мартопляс> [in Ukrainian].
9. Andrukhovych, Yu. (1995). Rizdviani vakatsii [Christmas vacation]. In *Bu-Ba-Bu: T.v.o/.../ry.* (pp. 25–26). Kameniar. Retrieved from: <https://file.lib.in.ua/pdf/andrukhovych-bu-ba-bu-tvo-ry.pdf> [in Ukrainian].
10. Shevchenko, T. (n.d.). Dumy moi, dumy moi... [My thoughts, my thoughts...] UkrLib: biblioteka ukrainskoi literatury. Retrieved from: [shttps://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=735](https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=735) [in Ukrainian].
11. Andrukhovych, Yu. (2006). What Language Are You From: Ukrainskyi pysmennyk pomizh spokusamy tymchasovosti [What Language Are You From: Ukrainian writer amid the temptations of transience]. In Yu. Andrukhovych, *Dyavol khovaietsia v syri : Vybrani sprobny 1999–2005 rokiv.* Vydavnytstvo «Chasopys “Krytyka”». Retrieved from: <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000019026> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 22.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 07.05.2026